

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/64/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200449
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200449.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: TK WLP s.r.o., so sídlom Kutuzovova 3828, Bardejov, IČO: 36 509 604, zastúpeného JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou so sídlom Urbánkova 1562/6, Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 19. januára 2015, č. OPS/BEZ/2015/2243 O-585/2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2016, č. k. 6S/17/2015-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 11. marca 2016, č. k. 6S/17/2015-23, p o t v r d z u j e .

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 11. marca 2016, č. k. 6S/17/2015-23, konanie podľa § 250d ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) zastavil z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 146 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uznesenia krajský súd vo vzťahu k námietke žalobcu o nesprávnom poučení o možnosti podania žaloby proti konečnému rozhodnutiu správneho orgánu v žalobou napadnutom rozhodnutí uviedol, že žalovaný správny orgán pri poučení žalobcu o možnosti preskúmania napadnutého rozhodnutia súdom postupoval v súlade so zákonom. Poučenie napadnutého rozhodnutia žalovaného obsahuje údaj o tom, že proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať, pričom zároveň účastníka konania informuje o možnosti súdneho prieskumu tohto rozhodnutia podľa § 247 a nasl. OSP.

Poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. marca 2010, sp. zn. 8Sžo 527/2009 krajský súd uviedol, že zo žiadneho zákonného ustanovenia Správneho poriadku (ani z § 47

ods. 4 Správneho poriadku) nevyplýva povinnosť žalovaného, aby poučenie obsahovalo konkrétne údaje o náležitostiach žaloby, prípadne o lehote na podanie takejto žaloby.

Krajský súd skonštatoval, že poučenie v napadnutom rozhodnutí žalovaného obsahovalo odkaz na § 247 a nasl. OSP. Konanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa druhej hlavy piatej časti OSP nemožno podľa krajského súdu považovať za konanie o opravnom prostriedku v správnom konaní. Ide o špecifické, samostatné konanie, vedené na príslušnom súde, ktoré nie je pokračovaním správneho konania, a je upravené príslušnými ustanoveniami OSP. Správny orgán preto nemá vo vzťahu k rozsahu poučenia o tejto možnosti rovnaké povinnosti, ako mu príslušný zákon, Správny poriadok, ukladá v prípade poučenia o opravnom prostriedku proti prvostupňovému správnomu rozhodnutiu.

Ďalej krajský súd poukázal na to, že zákonná úprava § 247 a nasl. OSP, na ktorú odkázal správny orgán, ustanovuje možnosť podania žaloby proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu a upravuje okrem iného náležitosti žaloby, povinnosť právneho zastúpenia a rovnako aj lehotu na podanie žaloby.

Nakoľko krajský súd vyhodnotil námietky žalobcu vo vzťahu k nesprávnemu poučeniu o možnosti podania žaloby ako nedôvodné, skúmal splnenie podmienky včasnosti podanej žaloby žalobcom podľa § 250b ods. 1 OSP. Tento postup nie je podľa krajského súdu porušením práva účastníka konania na poskytnutie súdnej ochrany.

Z administratívneho spisu žalovaného krajský súd zistil, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo žalobcovi doručené dňa 23. januára 2015, čo splnomocnenec žalobcu podpisom potvrdil na poštovej doručenke. Dňom nasledujúcim po tomto dni, t. j. 24. januára 2015 začala v zmysle § 57 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP plynúť dvojmesačná lehota pre podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu. Posledný deň tejto lehoty pripadol na deň 24. marca 2015. Žaloba, datovaná 24. apríla 2015, bola odoslaná na poštovú prepravu dňa 25. apríla 2015, ako je zrejmé z podacej pečiatky na obálke, t. j. oneskorene, po uplynutí zákonnej lehoty podľa § 250b ods. 1 OSP.

Proti uzneseniu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca domáhajúc sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že postupom krajského súdu sa žalobcovi odňala možnosť konať pred súdom.

Žalobca v odvolaní uviedol, že správny orgán je povinný vo svojom rozhodnutí poučiť účastníka správneho konania o lehote na podanie žaloby podľa § 250b ods. 1 OSP.

S odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 12/1997 žalobca uviedol, že ustanovenie § 247 ods. 2 OSP dovoľuje všeobecným súdom, aby v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti OSP preskúmali len tie rozhodnutia, ktoré nadobudli právoplatnosť po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov. Účelom článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy.

Žalobca v odvolaní citoval aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 563/11 z 13. novembra 2012, podľa ktorého pokiaľ všeobecný súd aplikuje na daný prípad právne predpisy síce formálne súladne s ich textom, avšak odhliadne od reálnych spoločenských vzťahov, dopustí sa „přepjatého“ formalizmu. Takýmto postupom poruší sťažovateľove právo na súdnu ochranu zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Žalobca ďalej poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 21/96 z 4. februára 1997, podľa ktorého porušením práva na súdnu ochranu je aplikácia právnych predpisov síce formálne súladná s ich textom, avšak odhliadajúca od reálnych spoločenských vzťahov. Nemožno preto tolerovať formalistický postup, ktorým za sa použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejme

nespravodlivosť. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona ale môže sa od neho odchyliť pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku; povinnosť súdu nachádzať právo neznamená iba vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom i tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad.

Vylúčenie povinnosti správneho orgánu o poskytnutí kvalifikovaného a zákonného poučenia o možnosti podať žalobu v stanovenej zákonnej lehote podľa žalobcu postráda prvok spravodlivej ochrany jeho práv ako účastníka správneho konania. Podľa žalobcu je potrebné pri interpretácii § 47 ods. 4 Správneho poriadku postupovať v súlade so zásadou širšieho uplatnenia základných práv a prijať taký výklad, ktorý nepostráda zmysel a podstatu základného práva účastníka konania na prístup k súdu. Opačný aplikačný či interpretačný postup by podľa žalobcu znamenal porušenie čl. 4 ods. 4 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že ustanovenie § 47 ods. 4 Správneho poriadku zakotvuje ako povinnú náležitosť poučenia uviesť aj údaj o tom, či rozhodnutie možno preskúmať súdom, a teda uvedený údaj je obligatórnou náležitosťou každého rozhodnutia, tak prvostupňového, ako i druhostupňového. Uvedené vyplýva podľa žalovaného aj zo stanoviska Konzultačného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pre aplikáciu Správneho poriadku č. 8 z 9. apríla 2004, podľa ktorého je uvedená zákonná povinnosť správneho orgánu splnená uvedením len základnej informácie, či rozhodnutie možno preskúmať súdom.

Žalovaný ďalej uviedol, že právna prax sa vyvinula tak, že správne orgány v prvostupňových, ako aj v druhostupňových rozhodnutiach uvádzajú, či rozhodnutie je po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (ak ho zákon nevyklučuje) preskúmateľné súdom, bez toho, aby účastníka konania poučili o príslušnom stupni, prípadne lehote, v ktorej je oprávnený podať žalobu, alebo uvádzajú údaj, že rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom s odkazom na príslušné ustanovenie osobitného zákona, ktoré rozhodnutie zo súdneho prieskumu vylučuje. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/7/2015 z 15. apríla 2015.

Z uvedených dôvodov sa žalovaný v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré považuje za vecne správne a zákonné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

Predmetom preskúmania je napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým krajský súd konanie zastavil aplikujúc § 250d ods. 3 OSP, keď dospel k záveru, že žaloba bola podaná oneskorene.

Žalobca v odvolaní tvrdil, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva, ako účastníka súdneho konania, na spravodlivý proces. Postup krajského súdu považoval žalobca za formalistický, ktorým v konečnom dôsledku krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 20/05).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi

názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Podanou žalobou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného z 19. januára 2015, č. OPS/BEZ/2015/2243 O-585/2014, ktorým žalovaný ako druhostupňový správny orgán zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Inšpektorátu práce Prešov z 18. novembra 2014, č. k. P: 98/2014-R, ktorým bola žalobcovi podľa § 19 ods. 2 písm. a/ bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov uložená pokuta 2.000,- Eur za porušenie § 3 ods. 2 vo väzbe na § 2 ods. 2 písm. a/ zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V konaní nebolo sporné, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo žalobcovi doručené dňa 23. januára 2015 a správnu žalobu proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca na pošte dňa 25. apríla 2015 a táto bola Krajskému súdu v Prešove doručená dňa 27. apríla 2015.

Z obsahu administratívneho spisu bolo bezpochyby preukázané, že žaloba bola podaná po uplynutí zákonnej lehoty, ktorá v prípade napadnutého rozhodnutia žalovaného je dva mesiace od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni (§ 250b ods. 1 OSP).

Napadnuté rozhodnutie žalovaného obsahuje nasledovné poučenie: „Proti uvedenému rozhodnutiu sa nie je možné podľa § 59 ods. 4 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov odvolať. Rozhodnutie je po splnení podmienok uvedených v § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. OSP preskúmateľné súdom“.

Odvolací súd konštatuje, že skutočnosť, že rozhodnutie správneho orgánu neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku, alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o opravnom prostriedku, má právny význam iba vo vzťahu k správnym rozhodnutiam vydaným v prvom stupni (§ 54 ods. 3 Správneho poriadku), ako aj v prípadoch neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov, pri ktorých zákon zveruje rozhodovanie o opravnom prostriedku súdom (§ 250l a nasl. OSP v znení účinnom do 30. júna 2016).

Podľa § 250m ods. 2 tretia veta OSP, ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku, alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia. OSP teda výslovne stanovuje, že iba v prípade neprávoplatných rozhodnutí správnych orgánov možno tieto napadnúť opravným prostriedkom do 6 mesiacov odo dňa jeho doručenia, ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku, alebo ak obsahuje nesprávne poučenie. O takýto prípad však v preskúmvanej veci nešlo.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na znenie § 47 ods. 4 Správneho poriadku, podľa ktorého poučenie o odvolaní (rozklade) obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať (podať rozklad), v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať a poučenie obsahuje aj údaj, či rozhodnutie možno preskúmať súdom. V zmysle uvedeného ustanovenia žalovaný správny orgán neporušil žiadnu zákonnú povinnosť, keď v poučení uviedol iba skutočnosť, že jeho rozhodnutie je konečné, nemožno sa proti nemu odvolať, ale je preskúmateľné súdom (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžso/7/2015 z 15. apríla 2015).

Podľa názoru odvolacieho súdu bolo právom žalobcu podať v zákonnej lehote proti právoplatnému

rozhodnutiu správneho orgánu vydaného v poslednom stupni riadne a včas žalobu na príslušný súd. Pokiaľ toto právo žalobca nevyužil, dôsledok tohto postupu žalobcu nemôže ísť na „čarchu“ správneho orgánu, ktorý nemal zákonnú povinnosť poučovať ho ako účastníka správneho konania o zákonnej lehote na podanie správnej žaloby podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

K zhora uvedenému odvolací súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelým“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým) teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.

Ustanovenie o zastavení konania uznesením podľa § 250d ods. 3 OSP treba použiť vždy, ak predseda senátu zistí, že žaloba bola podaná oneskorene. Pod pojmom „oneskorene podaná žaloba“ v zmysle § 250b ods. 1 OSP treba rozumieť, že žaloba bola podaná po dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inú lehotu. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (R 40/1997).

Za porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, ak sťažovateľ podal žalobu oneskorene, t. j. po uplynutí zákonnej lehoty na podanie podľa § 250b ods. 1 OSP, z ktorého dôvodu súd konanie o tejto žalobe zastavil (I. ÚS 11/1996).

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že zastavenie konania v správnom súdnictve z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene, nemôže byť odmietnutím spravodlivosti a porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Pri aplikácii § 250ja ods. 3 druhá veta OSP v spojení s § 219 ods. 1 a 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Žalobca nemal v odvolacom konaní úspech, preto mu nevzniká právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 OSP a contrario, § 224 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.